

Kohtuasi C-630/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

13. oktoober 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus: Oberlandesgericht Stuttgart (liidumaa kõrgeim üldkohus
Stuttgardis, Saksamaa)**Eelotsusetaotluse kuupäev:**

12. oktoober 2021

Hageja ja apellatsioonkaebuse esitaja:

O. K.

Kostja ja vastustaja apellatsioonimenetluses:

Mercedes-Benz Bank AG

Põhikohtuasja ese

Direktiiv 2008/48 – Tarbijakrediidileping – Taganemisõigus – Taganemisõiguse tähtaeg – Lõpp – Lepingu täielik täitmine – Tarbija õigused – Õigus nõuda kasutamisest saadud tulu väljaandmist

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

- a) Kas direktiivi 2008/48 artiklit 14 tuleb tõlgendada nii, et tarbija taganemisõigus lõpeb, kui mõlemad pooled on krediidilepingu täielikult täitnud?
- b) Juhul kui vastus küsimusele a on eitav:

Kas direktiivi 2008/48 artikliga 14 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millest tulenevalt ei saa tarbija taganemisõigust enam kasutada, kui mõlemad pooled on krediidilepingu täielikult täitnud?

c) Juhul kui vastus küsimusele a on eitav ja vastus küsimusele b on jaatav:

Kas direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikega 3 on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, mille kohaselt on tarbijal, kes on kasutanud direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikes 1 sätestatud taganemisõigust, õigus nõuda krediidiandjalt selle tulu väljaandmist, mida krediidiandja on saanud tarbija poolt krediidiandjale kuni krediidilepingust taganemiseni tehtud maksetest?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiiv 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ, eelkõige artiklid 14 ja 22

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2002. aasta direktiiv 2002/65/EÜ, milles käsitletakse tarbijale suunatud finantsteenuste kaugturstust ja millega muudetakse nõukogu direktiivi 90/619/EMÜ ning direktiive 97/7/EÜ ja 98/27/EÜ, eelkõige artikkel 6

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta direktiiv 2011/83/EL tarbija õiguste kohta, millega muudetakse nõukogu direktiivi 93/13/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 1999/44/EÜ ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 85/577/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/7/EÜ, eelkõige artiklid 9 ja 10

Nõukogu 20. detsembri 1985. aasta direktiiv 85/577/EMÜ tarbija kaitsmise kohta väljaspool ärruume sõlmitud lepingute korral

Viidatud riigisisised õigusnormid

Tsiviilseadustik (Bürgerliches Gesetzbuch) selle 2. jaanuaril 2002 avaldatud redaktsioonis (*Bundesgesetzblatt* (edaspidi „*BGBI.*“) I, lk 42, 2909; 2003 I, lk 738), viimati muudetud 10. augusti 2021. aasta seaduse (*BGBI.* I, lk 3515) artikliga 1, eelkõige §-d 242, 346, 357, 492 ja 495

Tsiviilseadustiku rakendusseadus (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch) selle 21. septembril 1994 avaldatud redaktsioonis (*BGBI.* I, lk 2494; 1997 I, lk 1061), viimati muudetud 10. augusti 2021. aasta seaduse (*BGBI.* I, lk 3515) artikliga 2, eelkõige artikli 247 §-d 3 ja 6

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Mercedes-Benz Bank AG andis O. K.-le kui tarbijale 16. juuni 2012. aasta lepingu alusel laenu mootorsõiduki ostuhinna rahastamiseks. Lepingu sõlmimise kuupäeval kehtinud viivitusintressi määra ei olnud lepingudokumentides märgitud.
- 2 O. K. maksis laenu lepingukohaselt tagasi. Mercedes-Benz Bank AG vabastas seepeale 2015. aasta mais asjaomase tagatise. Selle tulemusel oli krediidileping täielikult täidetud.
- 3 O. K. taganes 25. septembri 2018. aasta kirjaga krediidilepingust.
- 4 Mercedes-Benz Bank AG ei nõustunud sellega. O. K. esitas seepeale hagi Landgericht Stuttgartile (Stuttgardi esimese astme kohus). Ta nõuab makstud summade tagasimaksmist. Lisaks leiab ta, et Mercedes-Benz Bank AG peab maksma kõnealuste summade kasutamisest saadud tulult baasintressimäärast viie protsendipunkti võrra kõrgemat intressi.
- 5 Landgericht Stuttgart (Stuttgardi esimese astme kohus) jättis hagi rahuldamata. Ta märgib, et krediidileping on täielikult täidetud ja sellest ajast on möödunud üle kolme aasta. Seetõttu ei saa O. K. enam heas usus (BGB § 242) tugineda taganemisõigusele.
- 6 O. K. esitas Landgericht Stuttgarti (Stuttgardi esimese astme kohus) otsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

Põhikohtuasja poolte peamised väited

- 7 O. K. on seisukohal, et tema taganemisõigus ei ole aegunud, kuna taganemisõiguse tähtaeg ei ole veel üldse alanud. Ta ei ole saanud kogu teavet, mis on nõutav liidu õiguse (direktiivi 2008/48 artikli 14 lõike 1 punkt b koostoimes artikli 10 lõikega 2) ja asjaomaste riigisiseste õigusnormidega.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

Küsimus a

- 8 Direktiivis 2008/48 ei ole sõnaselgelt kindlaks määratud, kas ja – kui jah, siis – millal lõpeb direktiivi artiklis 14 sätestatud taganemisõigus.
- 9 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul räägib nii mõndagi selle poolt, et taganemisõigust enam ei eksisteeri, kui mõlemad pooled on krediidilepingu täielikult täitnud:

- direktiivi 2008/48 põhjendus 34 (vt kohtujurist Hogani ettepanek kohtuasjas Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:629, punkt 107);
  - direktiivi 2008/48 artiklis 10 sätestatud teavitamiskohustuse eesmärk (vt kohtujurist Hogani ettepanek kohtuasjas Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:629, punkt 108);
  - Euroopa Kohtu praktika direktiivi 85/577 kohta (10. aprilli 2008. aasta kohtuotsus Hamilton, C-412/06, EU:C:2008:215, punkt 41 jj);
  - direktiivi 2002/65 artikli 6 lõike 2 punkt c (vt Euroopa Kohtu 11. septembri 2019. aasta otsus Romano, C-143/18, EU:C:2019:701, punkt 39).
  - Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikes 1 sätestatud taganemisõiguse kasutamine ei ole ajaliselt piiratud (Euroopa Kohtu 9. septembri 2021. aasta otsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 117). Õigus ilma igasuguste piiranguteta oleks liikmesriikide õiguskordades teadaolevalt aga pretsedenditu.
  - Arvestades eesmärki tagada tarbijakaitse kõrge tase, võib piiranguteta õigus olla ka ebaproportsionaalne (vt *mutatis mutandis* Euroopa Kohtu 9. novembri 2016. aasta otsus Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punkt 72).
- 10 Selle vastu, et taganemisõigus lõpeb pärast lepingu täielikku täitmist, võiks rääkida asjaolu, et ajalise piiranguta taganemisõiguse eesmärk on ka hoiatada ja karistada (Euroopa Kohtu 9. septembri 2021. aasta otsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 124 jj).
- 11 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on see aspekt siiski vähem tähtis järgmistel põhjustel:
- Taganemisõiguse karistavat ja hoiatavat laadi ei ole direktiivis 2008/48 sõnaselgelt rõhutatud (vt direktiivi põhjendus 34, mis lähtub vajadusest ühtlustada lepingust taganemise õiguse kasutamise korda sarnastes valdkondades).
  - Direktiiv 2011/83, milles liidu seadusandja näeb ette, et taganemistähtaeg lõpeb pärast teatud aja möödumist (artikli 9 lõige 2), ja seda isegi taganemisõigust käsitleva teabe puudumise korral (artikkel 10).
  - Pärast lepingu täielikku täitmist ei ole enam võimalik mõistlikult saada teavet lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste kohta.
  - Karistamine eeldab ka liidu õiguses kehtiva õigusriigi põhimõtte kohaselt seda, et kohustatud isikul oli võimalik tegutseda kooskõlas õigusnormidega. Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 sisalduvad sätted on kohati sõnastatud siiski ebatäpselt ja üldiselt. Mitmel juhul ei ole Euroopa Kohus oma kontrolli

teostades Saksamaa seadusandja ja Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) antud tõlgendustega nõustunud (vt Euroopa Kohtu 9. septembri 2021. aasta otsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, ning 26. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, punkt 49).

Küsimus b

- 12 Kui krediidilepingu sõlmimisest on möödunud teatud aeg ja leping on täielikult täidetud, võib tarbija tuginemine direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikes 1 sätestatud taganemisõigusele olla riigisiseste õigusnormide kohaselt konkreetsel juhul vastuolus hea usu põhimõttega (liikmesriigi kõrgeimate kohtute praktika). BGB § 242 kohaselt peab võlgnik tegema soorituse nii, nagu hea usu põhimõtte käibetavasid arvestades seda nõuab.
- 13 Ei ole selge, kas riigisiseste õigusnormide selline tõlgendus on vastuolus direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikega 1.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul räägivad selle vastu eespool punktides 9 ja 11 nimetatud põhjused, eelkõige:
  - Euroopa Kohtu praktika direktiivi 85/577 kohta (10. aprilli 2008. aasta kohtuotsus Hamilton, C-412/06, EU:C:2008:215, punkt 41 jj);
  - direktiiv 2011/83, milles liidu seadusandja näeb ette, et taganemistähtaeg lõpeb pärast teatud aja möödumist (artikli 9 lõige 2), ja seda isegi taganemisõigust käsitleva teabe puudumise korral (artikkel 10).

Küsimus c

- 15 Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõikes 3 ega üheski muus sättes ei ole kindlaks määratud, millised õigused on tarbijal pärast krediidilepingust taganemist.
- 16 Riigisisene õigus näeb ette, et pärast krediidilepingust taganemist on tarbijal lisaks õigusele nõuda oma maksete (intressi- ja põhiosa maksed) tagastamist teatud tingimustel ka õigus nõuda selle tulu väljaandmist, mida krediidiandja on tema maksetest saanud – kui krediidiandja on pank, siis eeldatakse, et sellist tulu on saadud – ja seda nimelt tema poolt nõutava viivitusintressi ulatuses (liikmesriigi kõrgeimate kohtute praktika). Käesoleval juhul on see baasintressimäärast viie protsendipunkti võrra kõrgem.
- 17 Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei või liikmesriigid direktiivi 2008/48 kohaldamisalasse kuuluvate lepingute puhul kehtestada lepingupooltele kohustusi, mida direktiivis ei ole ette nähtud, kui direktiiv sisaldab ühtlustatud sätteid nende kohustustega seotud valdkonnas (9. septembri 2021. aasta kohtuotsus Volkswagen Bank jt, C-33/20, C-155/20 ja C-187/20, EU:C:2021:736, punkt 107 jj).

- 18 Direktiivi 2008/48 artikli 14 lõige 3 sätestab taganemisõiguse kasutamise õiguslikud tagajärjed. Kindlaks on määratud siiski üksnes krediidiandja õigused.
- 19 Seetõttu on küsitav, kas direktiiv 2008/48 sisaldab ühtlustatud sätteid taganemisõiguse kasutamise õiguslike tagajärgede valdkonnas tervikuna – mille tagajärjel ei või liikmesriigid oma riigisisiseses õiguses säilitada või vastu võtta selles direktiivis sätestatud erinevaid sätteid (direktiivi 2008/48 artikli 22 lõige 1) – või üksnes krediidiandja õiguste valdkonnas. Viimati nimetatu vastu räägib eesmärk luua tõeline siseturg (vt direktiivi 2008/48 põhjendused 7 ja 9).
- 20 Juhul kui direktiiv 2008/48 sisaldab ühtlustatud sätteid siiski üksnes krediidiandja õiguste valdkonnas, võiks tulla kõne alla, et liikmesriigid näevad tarbija õigused, mida selle direktiivi artikli 14 lõikes 3 sätestatud ei ole, kooskõlas direktiivi artikliga 23 ette karistusena. Kui krediidilepingust taganetakse hiljem kui 14 päeva pärast lepingu sõlmimist, võib see üldjuhul olla tingitud teavitamiskohustuse rikkumisest.
- 21 Direktiivi 2008/48 artikli 23 teise lause kohaselt peab selline karistus olema siiski proportsionaalne. Kui krediidileping on juba täielikult täidetud, peaks sellest taganemine olema põhimõtteliselt välistatud (vt eespool punkt 9). Seda seetõttu, et juhul kui tarbijale antaks eespool punktis 16 kirjeldatud õigus nõuda kasutamisest saadud tulu väljaandmist, tähendaks krediidilepingust taganemine pärast selle täielikku täitmist tarbija poolt, justkui oleks tarbija iga oma maksega teinud baasintressimäärast viie protsendipunkti võrra kõrgema intressiga investeringu ja võiks oodata krediidilepingust taganemisega ükskõik kui kaua.
- 22 Direktiivi 2008/48 põhjendus 35, mille kohaselt ei tohiks see direktiiv piirata kaupade tagastamise või sellega seotud küsimuste reguleerimist liikmesriikide poolt, ei näi olevat käesoleval juhul asjakohane, kuna õigus nõuda kasutamisest saadud tulu väljaandmist on otseselt seotud krediidilepingust taganemisega.